

Det vil Byrådet arbejde for!

Planstrategi
Strategi for Lokal Agenda 21

Haderslev

Det vil Byrådet arbejde for!

Planstrategi - Strategi for Lokal Agenda 21

Udgivet af Haderslev Kommune - August 2007.

Udarbejdet i foråret 2007 af Haderslev Kommunes Planforum. Strategierne er vedtaget af Haderslev Byråd den 28. juni 2007 og fremlagt til offentlig debat i perioden 1. august til 26. september 2007.

Forsidebilledet

Havørnen er en truet dyreart, men har siden 1995 igen ynglet i Danmark. Haderslev Kommune er sammen med to andre kommuner af Miljøministeren blevet opfordret til at gøre en særlig indsats for at sikre og beskytte havørnens levesteder. Aktuelt yngler havørnen to steder i kommunen. Billedet er taget af Carsten Gørges Laursen/www.cglfoto.dk

Billedet side 10 er taget af fotograf Jonas Ahlstrøm

Billederne på side 11 og 21 er stillet til rådighed af COWI, By- & Landskabsdesign. Billedet på side 16 er taget af Lasse Baltzer og Kajakbilledet på side 23 er stillet til rådighed af Kajakgården - Aarøsund.

Alle andre billeder er Haderslev Kommune - Teknik- og Miljøservice.

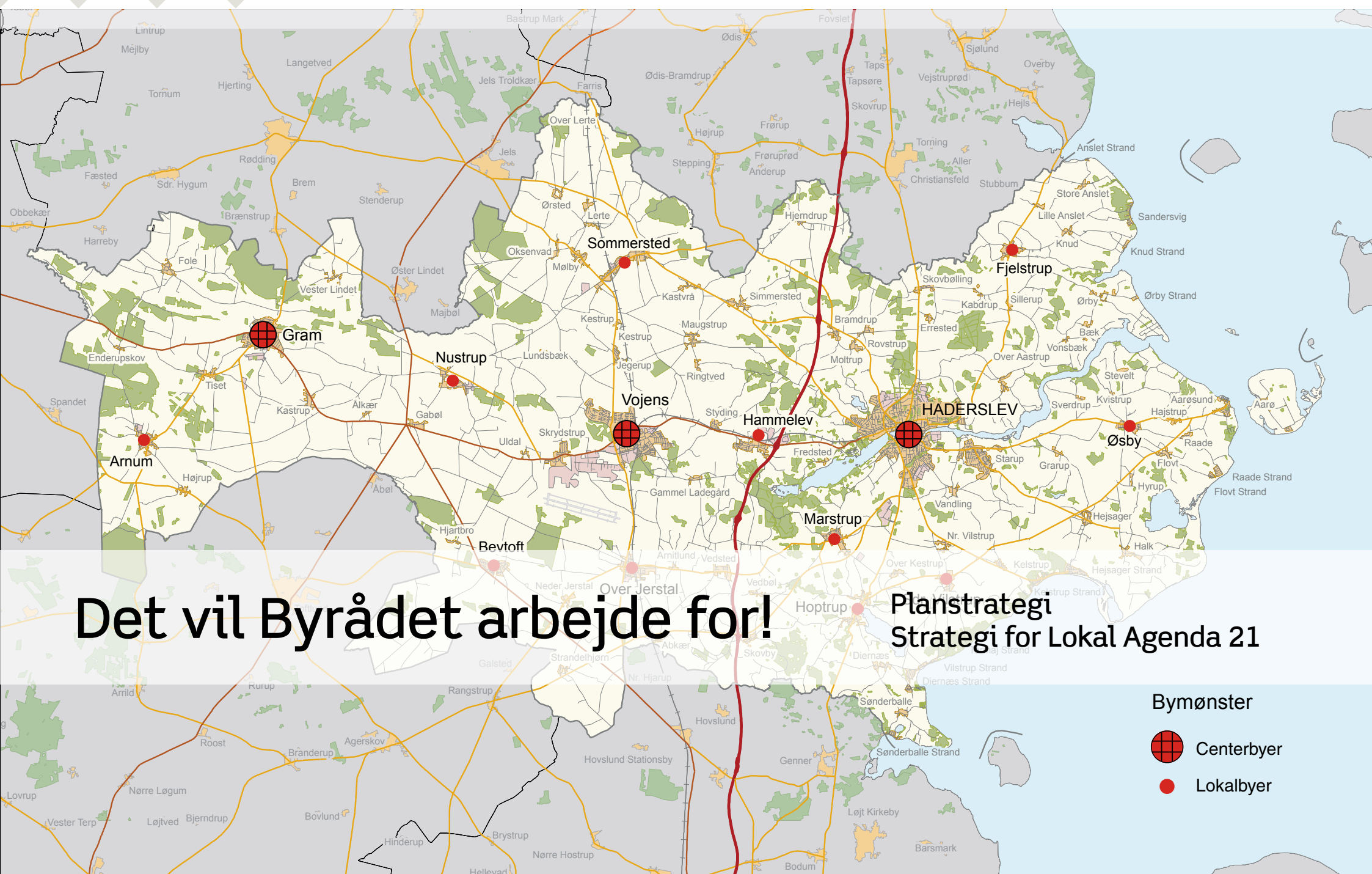
Grafisk tilrettelæggelse - Haderslev Kommune - Informationsteamet

Tryk - Haderslev Stiftsbogtrykkeri Aps

Hæftet er trykt på svanemærket papir

Oplag - 700 eksemplarer

Det vil Byrådet arbejde for!

Planstrategi Strategi for Lokal Agenda 21

- Bymønster**
- Centerbyer
 - Lokalbyer

Indhold

Det vil Byrådet arbejde for!.....	Side 5
Haderslev Kommunes Vision - På vej mod 2017.....	Side 7
Hvad skal vi satse på?.....	Side 8
• Sundhedsområdet.....	Side 9
• Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed).....	Side 10
• Kulturarven.....	Side 11
Byernes og lokalområdernes rolle, formål og udviklingsretning.....	Side 12
Levesteder - En attraktiv bosætningskommune med fokus på børnene og de ældre.....	Side 16
• Børnene.....	Side 17
• De ældre.....	Side 18
Erhvervsudvikling - Beskæftigelse.....	Side 20
Fritid, Kultur og Idræt.....	Side 22
Det åbne land.....	Side 24
Haderslev i et globalt og regionalt perspektiv.....	Side 28
Planstrategien og den nye kommuneplan.....	Side 30
• Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed).....	Side 32
Planlægningen siden sidst.....	Side 33
• Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed).....	Side 35
Kommuneplanprocessen.....	Side 38

◆ Det vil Byrådet arbejde for!

Byrådet har nu den første Planstrategi for den nye kommune parat. Planstrategien er Byrådets konkrete bud på, hvad Haderslev Kommune vil de næste 4 år, og den danner grundlag for udarbejdelsen af den nye kommuneplan. Planstrategien er samtidig Byrådets strategi for lokal Agenda 21 som handler om bæredygtighed og respekt for de naturgivne ressourcer.

De første skridt til udarbejdelse af en Planstrategi blev allerede taget i løbet af 2006. I den periode udarbejdede og drøftede Byrådet en overordnet vision for Haderslev Kommune frem til 2017 med kommunens borgere. Visionen var naturligvis meget overordnet, fordi det skal en vision være! I Planstrategien, som du sidder med nu, er Byrådet gået mere i dybden, og vi er mere konkrete i forhold til den nye kommunes udviklingsmuligheder.

Jeg synes, at Planstrategien følger godt op på visionen og giver nogle gode bud på, hvad vi skal satse på i fremtiden. F.eks. giver Byrådet sit bud på en rollefordeling mellem de tre byer Haderslev, Vojens og Gram. Skal de tre byer kunne det samme, eller skal vi respektere og udnytte den forskellighed, som præger byerne i dag? Byrådet mener det sidste. Skal vi have kommunale byggegrunde over alt i kommunen?

Overordnet vision for Haderslev Kommune - på vej mod år 2017

“Haderslev Kommune vil fremstå som en sammenhængende enhed. Med afsæt i respekt for kulturarven og de naturmæssige værdier vil kommunen være en udviklingsorienteret, ansvarlig og ambitiøs vækstkommune. Vi prioriterer det sunde liv og vil være det mest attraktive levested for borgere, erhvervsliv, kulturliv og institutioner i Syddanmark”.

Byrådet mener, at vi skal have flest grunde, hvor efterspørgslen er størst. Det vil sige i og omkring de 3 store byer, men vi skal også planlægge for kommunale byggegrunde i de byer, som har offentlig service i form af f.eks. skoler, daginstitutioner m.m. Dette er blot 2 eksempler på, hvad Byrådet har af ideer til den fremtidige udvikling af Haderslev Kommune. Der er mange andre spændende bud på fremtiden.

Byrådet har udpeget nogle overskrifter som særligt vigtige for udviklingen af Haderslev Kommune. Der er 6 hovedemner, der handler om:

1. Byernes og lokalområdernes rolle, formål og udviklingsretninger
2. Levesteder - En attraktiv bosætningskommune med fokus på børnene og de ældre
3. Erhvervsudvikling - Beskæftigelse
4. Fritid, Kultur og Idræt
5. Det åbne land
6. Haderslev i et regionalt og globalt perspektiv

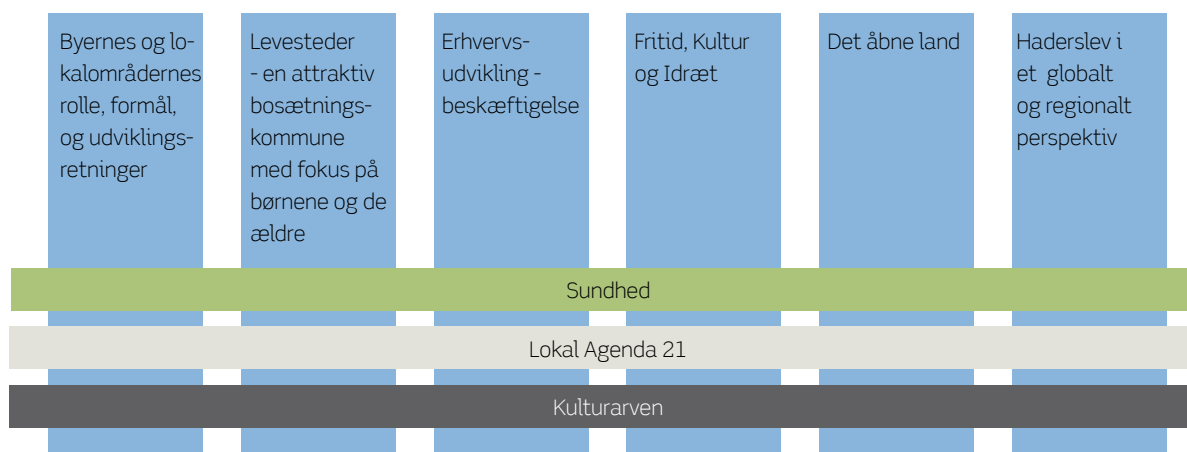
Derudover har Byrådet udpeget tre tværgående temaer, som er vigtige for Haderslev Kommune at indtænke i planlægningen. Det drejer sig om: Sundhed, Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed) og Kulturarven

Planstrategien er et meget vigtigt redskab for den fremtidige planlægning i Haderslev Kommune. Derfor skal vi inddrage byens borgere, virksomheder og organisationer i debatten. I Byrådet har vi gjort vores del af arbejdet, har taget det politiske lederskab og givet vores bud på den fremtidige udvikling. Nu vil vi gerne høre, hvad du siger. Er det de rigtige og

vigtigste områder, som Byrådet har valgt at sætte fokus på i den kommende periode, eller ønsker du, at fokus flyttes? **Der vil således i perioden fra 1. august 2007 til 26. september 2007** være mulighed for at komme med forslag, ideer, kommentarer til Planstrategien. Vi modtager både ris og ros. Byrådet vil i perioden invitere til flere debatmøder, hvor du vil få mulighed for at drøfte strategien med Byrådet. Disse debatmøder vil blive annonceret i Ugeavisen og selvfølgelig på hjemmesiden www@haderslev.dk. Når fremlæggelses- og debatperioden er slut, skal Byrådet tage stilling til de fremkomne bemærkninger, og Byrådet kan i den forbindelse vedtage ændringer af den offentliggjorte strategi. Og herefter kan den egentlige kommuneplan udarbejdes. Også her kommer der en offentlighedsfase, når kommuneplanforslaget fremlægges.

Har du forslag, ideer, kommentarer, så modtages disse gerne på mail erba@haderslev.dk / sokk@haderslev.dk eller tlf. 74 34 17 20 / 74 34 17 21. Du kan også skrive til: Haderslev Kommune, att. Søren Klint Kistorp, Gåskærgade 26-28, 6100 Haderslev.

God læselyst
Med venlig hilsen
H.P. Geil
Borgmester

Strategioplæggets opbygning med de 6 hovedemner og de 3 tværgående temaer.

◆ Haderslev Kommunes Vision – På vej mod 2017

I Januar 2007 godkendte Byrådet en vision for Haderslev Kommune og tilkendegav dermed, hvor den nye kommune skal bevæge sig hen. I visionen markerede politikerne retning og pejlemærker for den fremtidige udvikling i bred forstand. I den overordnede vision står der følgende:

”Haderslev Kommune vil fremstå som en sammenhængende enhed. Med afsæt i respekt for kulturarven og de naturmæssige værdier vil kommunen være en udviklingsorienteret, ansvarlig og ambitiøs væstkommune. Vi prioriterer det sunde liv og vil være det mest attraktive levested for borgere, erhvervsliv, kulturliv og institutioner i Syddanmark”.

Byrådets vision danner nu grundlaget for det igangværende arbejde med planstrategien og efterfølgende kommuneplanproces. Med andre ord tager Planstrategien, du sidder med i hånden, udgangspunkt i politikernes visionsarbejde. Politikerne har nu konkretiseret visionen og giver direkte bud på, hvilke indsatsområder inden for visionen, som skal have størst prioritet de kommende år.

I visionen udpegede politikerne 3 særlige områder.

► **Levesteder** – Vi vil være et attraktivt sted at bo. Der skal være gode fysiske rammer og muligheder for aktiviteter og service. Og der skal være sammenhæng i de ting, der foregår i kommunen. Kommunen skal have sjæl og et godt omdømme. Og vi vil særligt fokusere på børnene og de ældre.

► **Erhvervsudviklingen** sættes i fokus. En positiv udvikling forudsætter en målrettet og aktiv indsats af mange forskellige aktører for at blive en succes i den stadig større konkurrence om at fastholde og tiltrække såvel virksomheder som medarbejdere.

► **Fritid, Kultur og Idræt** er visionens tredje indsatsområde, som kan være med til at sikre Haderslev Kommune en stærkere position i den fremtidige konkurrence mellem kommunerne. Vores udgangspunkter er gode, og de kan udvikles yderligere.

Visionens suppleres her med følgende emner, som kommuneplanen på forskellig vis skal forholde sig til:

- Byernes og lokalområdernes rolle, formål og udviklingsretninger
- Det åbne land
- Haderslev i et globalt og regionalt perspektiv

◆ Hvad skal vi satse på?

Visionens emner

- ▶ Levesteder
- ▶ Erhvervsudviklingen
- ▶ Fritid, Kultur og Idræt

er her i Planstrategien suppleret med følgende væsentlige emner, der også skal indgå i kommuneplanlægningen:

▶ **Byernes og lokalområdernes rolle, formål, og udviklingsretninger** er et vigtigt emne. Vores byer og lokalområder er forskellige, og denne forskel skal udnyttes i den fortsatte udvikling af kommunen. Det handler blandt andet om at tage stilling til, hvor vi skal planlægge for vækst i form af arealudlæg til de forskellige byformål, og hvor der ikke skal udbygges.

▶ **Det åbne land**, som i planlægningsmæssig sammenhæng er en helt ny opgave for kommunerne. Vi har nu for første gang mulighed for at lave en sammenhængende planlægning for hele kommunen. Det er et stort ansvar at sikre de mange interesser, der er knyttet til det åbne land – og balancen er hårfin. Vores afvejsninger om ”benyttelse” og ”beskyttelse” skal være holdbare og blandt andet bidrage til at udvikle et aktivt samspil mellem by og land.

▶ **Haderslevs rolle, såvel globalt som regionalt** er et tredje emne, som har betydning i mange sammenhænge. Uanset den planlægningsmæssige indsats i vores egen kommune vil samarbejde og relationer på kryds og tværs være afgørende for kommunens fremtidige position.

▶ **Tre tværgående temaer**

Byrådet ønsker, at der i Haderslev Kommune sættes særlig fokus på tre temaer, som behandles tværgående i de forskellige emner. Temaerne udspringer af Visionen og er væsentlige for en spændende, fremadrettet og visionær planlægning. Temaerne er

- ▶ Sundhed,
- ▶ Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed)
- ▶ Kulturarven

Sundhedsområdet

Haderslev Kommune vil gennem sin sundhedsindsats sikre sig de bedst mulige levevilkår og livskvalitet for borgerne. Visionen er, at sundhed skal være et koordineret element på alle områder. Der skal være et koordineret sundhedstilbud til alle i kommunen, og inden for den primære forebyggelse vil vi være helt i front og fungere som rollemodel.

Vi har følgende primære indsatsområder for den borgerrettede forebyggelse:

- Kost. Kommunen ønsker, at der sættes større fokus på borgernes kost og drikkevaner.
- Røgfri kommune. Haderslev Kommune arbejder for at blive en røgfri kommune.
- Haderslev i Bevægelse. Et projekt, der sætter fokus på fysisk aktivitet.
- Fremtidige kommunale tiltag skal sundhedskonsekvensvurderes.

Den kommende kommuneplanlægning vil på en række områder kunne medvirke aktivt og positivt til sundhedsfremme, ikke blot i forbindelse med planlægning og udformning af nye byområder, planlægningen af trafikforholdene, inddragelse af det åbne land i planlægningen, men også på andre, mindre teknisk betingede områder som det kulturelle område, fritidslivet og i forbindelse med erhvervsudviklingen.

Forventet antal borgere under KRAM-faktorerne i Haderslev Kommune (ca.-tal)		
Kost:	Svært overvægtige	4.200
Rygning:	Rygere	10.000
Alkohol:	Alkoholmisbrug	2.000
Motion:	Mindre end ½ times daglig bevægelse	14.000

Forventet antal borgere indenfor de 8 folkesygdomme i Haderslev Kommune (ca.-tal)	
KOL (rygerlunger)	2.000
Diabetes2	2.500
Hjertekarsygdom	1.900
Knogleskørhed	4.000
Muskel/Skeletsymptomer	12.000
Kræft	3.600
Allergi/Astmasymptomer	18.000
Depression/Angst	3.000

Kilde: Baseret på Sundhedsprofilen (2006) Dansk Sygepleje Råd (2006)
Note: Enkelte borgere i flere kategorier

Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed)

Byrådet har med den fokus, der er på bæredygtighed og respekt for de naturgivne ressourcer i Visionen fundet det vigtigt, at den Lokale Agenda 21 indgår som et tværgående tema i Planstrategien. Lokal Agenda 21 er den officielle overskrift for arbejdet med bæredygtighed.

Lokal Agenda 21 bygger på følgende 5 pejlemærker:

1. Helhedssyn
2. Tværsektoriel tænkning
3. Aktiv borgerinddragelse
4. Kredsløbstankegang
5. Inddragelse af det globale hensyn og styrkelse af det langsigtede perspektiv.

Det er 20 år siden, Brundtlandrapporten satte bæredygtighed på den globale dagsorden under overskriften "Tænk globalt - handl lokalt", og i den globale Agenda 21 fra miljøtopmødet i Rio i 1992 opfordrede stats- og regeringslederne de lokale myndigheder til at arbejde sammen med borgerne om at skabe en Lokal Agenda 21 - en lokal dagsorden for bæredygtighed i det 21. århundrede - om de ting, vi selv kan gøre. Opfordringen er ikke blevet mindre aktuel, tværtimod. Klimaforandringerne har udløst en øget bevidsthed om, at hele kloden og kommende generationers sundhed og velbefindende er afhængig af, at vi handler nu.

Byrådet vil sætte fokus på områder, hvor Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed), Sundhed og Kulturarv kan understøtte og supplere hinanden.

Der har hidtil mest været arbejdet med "fej for egen dør" i forhold til kommunens egne aktiviteter (f.eks. mindske af vand-, varme- og energiforbrug i kommunens institutioner). I det kommende arbejde ønsker Byrådet at øge indsatsen for eksempel ved kommunale ombygninger og nybyggerier. Byrådet vil også øge informationen i forhold til andre bygherrer.

Det skal i høj grad ske i samarbejde med borgere og erhvervsliv. Samarbejde og erfaringsudveksling med andre kommuner kan bidrage til nye indfaldsvinkler og skal derfor fremmes.

Byrådet har den holdning, at kommunens egne aktiviteter løbende skal videreudvikles i en mere bæredygtig retning. Udvikling af et "grønt regnskab" og en mere "grøn indkøbspolitik" skal synliggøre kommunens indsats.

Kulturarven

Som Kulturarvsforsøgskommune har kulturarven en særlig status i det kommende planlægningsarbejde. Kulturarven får større betydning i en verden, der bliver mere og mere grænseløs. Kulturarven er identitetsskabende, og den giver gode forudsætninger for fortsat udforskning af verdenen omkring os. Byrådet ønsker, at Kulturarven udnyttes strategisk i den kommende planlægning, og vores righoldige og varierede kulturarv gør, at vi har gode muligheder for at satse på den i vores planlægning.

Byrådet vil nyttiggøre og bruge kulturarven i forhold til

- øget turisme, især helårsturisme i vores område
- øget bosætning - i form af tilflyttere - gennem synliggørelse af områdets særlige kvaliteter, og
- fremme sammenhængskraften i den nye kommune gennem tydeliggørelse af en fælles karakter.

Byrådet vil for hvert af de 4 udpegede kulturmiljøområder, Aarø Sund, Haderslev By, Tørning Mølle / Christiansdal og Gram udvikle 1 nyt turistkoncept / turisttilbud af international klasse.

Byrådet vil sikre, at turismemæssige oplevelsestilbud er interaktive, og at de er klart formidlet.

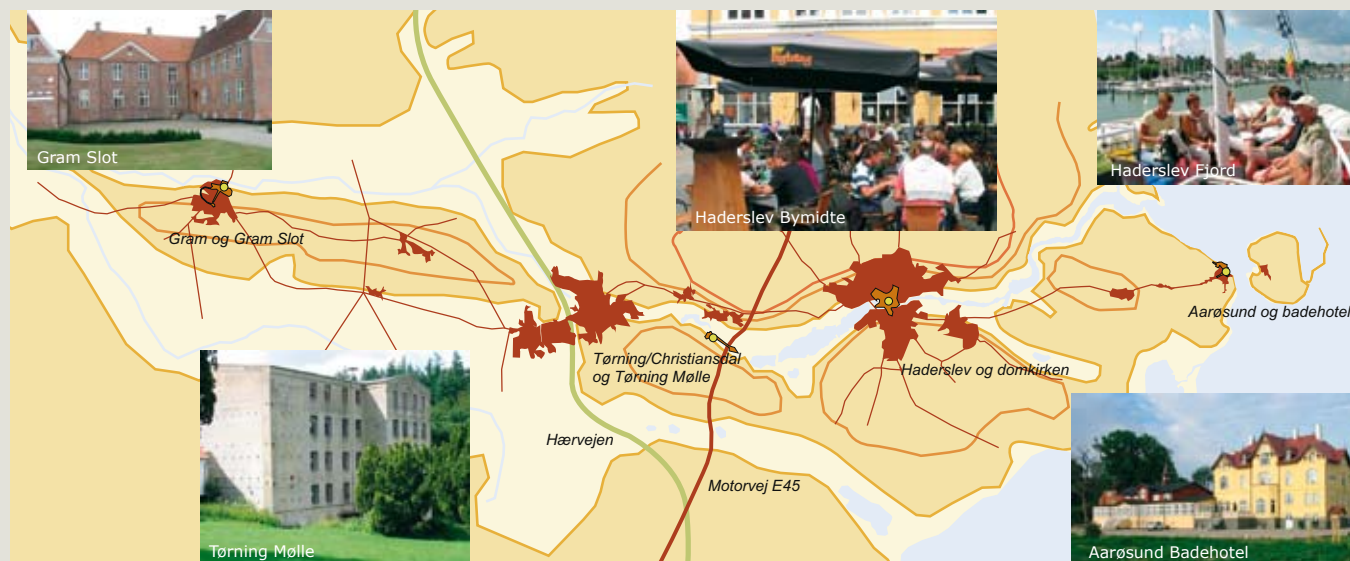
Desuden vil Byrådet arbejde for, at overnatningskapaciteten for hoteller, feriecentre, kroer, vandrehjem og privat overnatning tredobles.

Der er udarbejdet et forslag til en udviklings- og strategiplan for Aarø Sund-området.

Haderslev Kommune agter at indgå i et udviklings-samarbejde med Gram Slot.

”Med udgangspunkt i kulturarven er missionen at gøre Haderslev Kommune til et så godt sted at være at mennesker til enhver tid vil bo og holde ferie i kommunen”

Fra Kulturarvsstrategi-oplægget

◆ Byernes og lokalområdernes rolle, formål og udviklingsretning

Baggrund

Fra region- og kommuneplanlægningen har vi et bymønster - rollefordeling - baseret på egnscentre, kommunebyer og lokalbyer med forskellige roller og muligheder. Haderslev / Vojens er egnscenter, mens kommunebyen Gram indgår i et egnscenterområde sammen med Rødding og Toftlund. Starup indgår i Haderslev byområde og Skrydstrup og Jegerup indgår i Vojens byområde. De nuværende 11 lokalbyer er Fjelstrup, Øsby, Sdr.Vilstrup, Marstrup, Hoptrup, Hammelev, Over Jerstal, Nustrup, Sommersted, Arnum og Bevtoft. (Definitionen på lokalby: Lokalbyerne har lokalområdet/byen som opland for privat og offentlig service. Lokalbyerne rummer den daglige service med dagligvarehandel, skole og børnehave).

Byrådet vil sætte fokus på vækst, kvalitet og valgmuligheder i forhold til det kommende bymønster og rollefordelingen mellem lokalområderne, således at visionens mål om, at Haderslev Kommune skal være det mest attraktive levested for borgere, erhvervsliv, kulturliv og institutioner i Syddanmark, kan virkeliggøres.

Haderslev Kommune har i dag tre aktive og forskellige centerbyer, 11 lokalbyer og et levende landsbymiljø, beliggende i en smuk natur. Beliggenheden er fordelagtig i forhold til det øst/sydjyske vækstom-

råde og tæt på grænsen med gode infrastrukturanlæg i form af motorvej, jernbane og Vojens Lufthavn. Kommunen er på en måde "porten" mellem disse to områder og kan høste fordele i denne sammenhæng. I konkurrencen med Aabenraa, Kolding, Vejle og de andre kommunale hovedbyer er det Haderslev by, som skal være tiltrækningskraften.

De tre tidligere centerbyer er forskellige, og dette er en styrke, der kan udnyttes. De har et vækstpotentiale i form af uudnyttede eller delvis udnyttede ressourcer, som vil kunne realiseres i en positiv vækst. F.eks. turisme og bosætning i Gram, erhvervsudvikling, uddannelse, detailhandel, kultur, sport, turisme og bosætning i Haderslev og erhvervsudvikling, detailhandel, kultur, sport og bosætning i Vojens.

Gennem arbejdet med landdistrikterne er der i de senere år sat særlig fokus på mulighederne for at fastholde / udvikle bosætning, erhverv, kultur og fritid m.m. i kommunens landsbyer og landdistrikter. En stor del af kommunens befolkning bor i landsbyerne / landdistrikterne, og enkelte områder har haft en befolkningsfremgang. Byrådet ser muligheder i forbindelse med samarbejdet med den Lokale AktionsGruppe (LAG), som arbejder for projekter og udvikling i landdistrikterne.

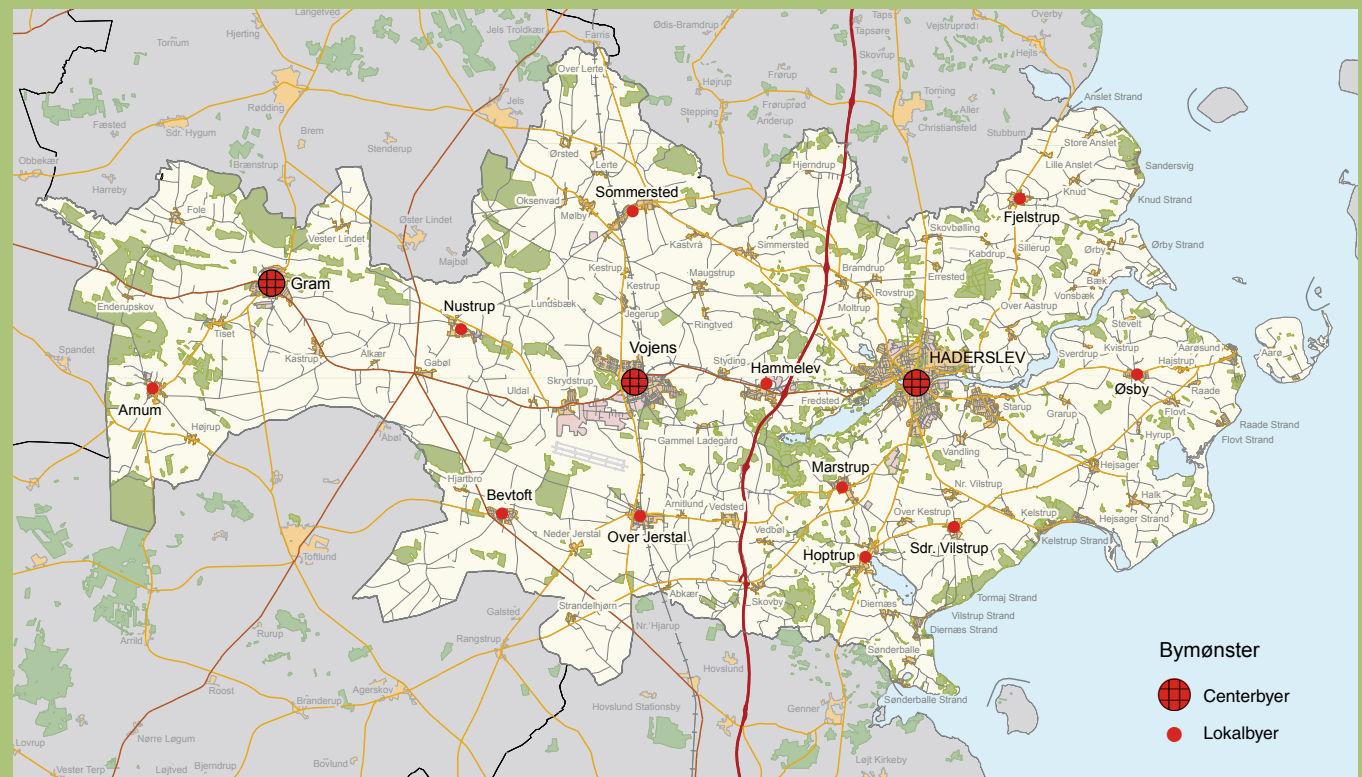
Bosætning (2006)	
Haderslev Kommune	56.227
Centerbyer	34.176
Lokalbyer	7.887
Landsbyer	2.140
Landdistrikter	12.024
Centerbyer	
Haderslev inkl. Starup	23.313
Vojens inkl. Skrydstrup og Jegerup	8.317
Gram	2.546
Lokalbyer	
Over Jerstal	1.155
Sommersted	1.069
Hammelev	902
Bevtoft	853
Marstrup	777
Hoptrup	610
Arnum	594
Nustrup	594
Fjelstrup	549
Øsby	421
Sønder Vilstrup	363

Kilde: Danmarks Statistik
Landsbyer er defineret som andre byområder med mere end 200 indbyggere

Mål

► Centerbyer og lokalbyer
Byrådet ønsker, at det kommende bymønster består af centerbyer, som er Haderslev, Vojens og Gram, og lokalbyer, som er Fjelstrup, Øsby, Sdr.Vilstrup, Marstrup, Hoptrup, Hammelev, Over Jerstal, Nustrup, Sommersted, Arnum og Bevtoft.

I forbindelse med den løbende udvikling, tilpasning og udbygning af kommunal service i form af daginstitutioner, skoler, ældrepleje m.v. vil vi fokusere på lokalbyerne. Byrådet vil understøtte nye samarbejder omkring den kommunale service i lokalbyerne og tage initiativ til fortsat boligudvikling.

Byrådet mener, at området mellem Haderslev-Vojens er og skal være kommunens vækstdynamo. Byrådets indsats for og interesse i "fyrtårnsprojekter" vil derfor primært finde sted i Haderslev- E 45- Erhvervspark og Vojens. Det er her den største udvikling skal ske i form af erhvervsudbygning ved E 45, bosætning,

kultur, detailhandel og sport i Vojens by og bosætning, sport, uddannelse, detailhandel og kultur i Haderslev by. Gram by skal udvikles med basis i den gamle slotsby og fortsat være center for kommunal service, detailhandel og bosætning i den vestlige del af kommunen.

► Landsbyer og landdistrikter
Byrådet vil fortsætte sin målrettede indsats for at styrke øvrige landsbyer og landdistrikter, både når det gælder om at få skabt netværk og søgt økonomiske midler til arbejdet. Vi vil tilvejebringe lokale handlingsplaner med henblik på at skabe en bæredygtig udvikling samt fortsat samarbejde med borgerne i lokalområderne, så de aktivt præger og tager del i udviklingen. Der skal også i disse områder være mulighed for udvikling og bosætning.

► Kulturarven
Turismemæssigt vil der med udgangspunkt i interessen for østkystturisme og kulturarvsstrategiens såkaldte "nedslagspunkter" blive sat fokus på Aarø-sund-området, Haderslev Bymidte, Tørning Mølle/ Christiansdal og Gram samt landskabsbåndet der strækker sig fra Aarø i øst til kommunegrænsen mod vest og forbinder disse nedslagspunkter.

► Trafikplanlægning - veje og stier
Byrådet vil gennem den trafikale struktur og planlægning - både individuel og kollektiv - understøtte den ønskede udvikling med overskrifterne: Tilgængelighed / fleksibilitet - hyppighed - bæredygtighed.

Den kollektive trafik skal have et serviceeftersyn, og de forskellige forsøg, f.eks. Sydtur skal evalueres. Et udbygget stisystem til cyklister og gående prioriteres højt. Det understøtter sundheden og giver samtidig nogle gode muligheder for bæredygtig transport.

► Detailhandel

Byrådet vil sikre fortsat positiv udvikling for detailhandlen. For Haderslev by skal den udbygges med udgangspunkt i trafik- og bebyggelsesstruktur. Bymidtens særlige kvaliteter og karakter skal udnyttes gennem en aktiv inddragelse, f.eks. ved arkitektonisk smukke overdækninger af gader og pladser og med stor respekt for bebyggelse og kulturarven.

Byrådet ønsker udarbejdet en langsigtet udviklingsstrategi fra Haderslev By. Byrådet vil i Vojens sikre, at detailhandlen understøttes ved en koncentration af detailhandlen i den vestlige del af byen - omkring Rådhuscentret.

Aflastningsarealer til detailhandel vil generelt være relevante, men fortætning og ændret anvendelse af arealer i bymidterne skal prioriteres højt.

► Aktiv jordpolitik

Ud over den egentlige planlægning har den kommunale jord- og investeringspolitik en afgørende betydning for virkeliggørelsen af den overordnede vision og for gennemførelsen af de forskellige strategier.

Det gælder både for udlæg af jord til forskellige byformål, investeringer i infrastrukturen og placering af de mange forskellige servicetilbud. En aktiv jordpolitik forudsætter, at vi afsætter penge til jordkøb på budgettet.

◆ Levesteder - En attraktiv bosætningskommune med fokus på børnene og de ældre

Bosætning

Baggrund

Haderslev Kommune skal være et attraktivt sted at bo. Et godt levested består både af gode fysiske rammer, og de muligheder man har for aktiviteter og serviceydelser, hvilket også understøtter sundheden. Endvidere skal der være en oplevelse af sammenhæng i de ting, der foregår i kommunen.

En vigtig faktor for bosætning er at der er job- og karrieremuligheder i området (til begge parter i et forhold). Det er også vigtigt med gode bomiljøer, et godt kultur- og fritidsliv, inspirerende bymiljøer og en smuk natur, god infrastruktur samt gode offentlige serviceydelser for befolkningen i alle aldre.

Mål

► Haderslev havn

Vi er i gang med at skabe et spændende havnemiljø. Byrådet finder det vigtigt, at udviklingen prioriteres de kommende år, så udbygningstakten fastholdes. Det er vigtigt, at der er tale om udviklingen af en ny bydel med boliger, service, erhverv, kulturinstitutioner og rekreative områder. Byrådet ønsker, at der udvikles nye og attraktive boligbebyggelser og spændende bymiljøer. F.eks. kan rækkehuse med hollandsk inspiration (sokkelgrunde) være interessante.

► Udbud af byggegrunde

Vi vil gerne tiltrække nye borgere, derfor skal der altid være et stort udbud af byggegrunde. Udbudet af byggegrunde skal være størst, hvor efterspørgslen er størst, dvs. i og omkring byerne Haderslev, Vojens og Gram. Men det skal også altid være muligt at etablere boligbyggeri i lokalbyerne og i landsbyerne.

► Attraktive placeringer

Folk vil gerne bo ved strand, fjord, sø og skov. Byrådet vil gerne tilbyde byggemuligheder i disse omgivelser. Vi vil undersøge muligheder for byggegrunde ved strand, fjord, sø og skov i tilknytning til de eksisterende byområder. Adgangen til grønne områder har stor betydning i forhold til sundhedsfremme.

► Trafik - privat og kollektiv

Når man taler om bosætning, kommer man ikke uden om en god trafikstruktur og offentlig transport. For at skabe sammenhæng og gode levemiljøer finder Byrådet det vigtigt, at der i alle lokalområder er mulighed for at blive transporteret med offentlig transport til Haderslev, Vojens og Gram, f.eks. inden kl. 7.00 på hverdage.

► Bæredygtigt og sundt byggeri

Byrådet er opmærksomt på, at bæredygtighed og sundhed er meget vigtige aspekter i det gode liv - både på kort og langt sigt. Byrådet ønsker, at markedet og mulighederne for bæredygtigt byggeri undersøges og understøttes i almindelighed og specielt med henblik på etablering af et særligt område til dette formål ved Gram.

Gram står i dag stærkt på det økologiske område. Denne position vil blive yderligere styrket med det konkrete projekt omkring Gram Slot, hvor tanken bl.a. er at drive økologisk landbrug og etablere forskellige former for ferietilbud og bosætningsmuligheder for mennesker, der arbejder med kunst og kreative fag. Der kan både være tale om de traditionelle kunsthåndværk og nye, kreative områder som IT-design, lys og lyd m.m.

Børnene

Baggrund

Strategierne på børneområdet er bygget op omkring Byrådets vision om velfungerende, professionelle institutioner og skoler og områdets værdier. Disse værdier er godkendt af Byrådet i den sammenhængende børnepolitik og omhandler:

- at hensynet til barnet altid vægtes højest,
- at forældrene er de vigtigste voksne,
- at den der ser et problem, har et ansvar,
- at alle børn får den hjælp og opmærksomhed, de har behov for,
- at forebyggelse og tidlig indsats er nøglebegreber i alt arbejde inden for området,
- at nødvendig bistand skal tilbydes så tidligt som muligt i et barns liv,
- at tilbud til gravide med støttebehov skal fastholdes og gerne udbygges. og
- at den sammenhængende indsats tager udgangspunkt i disse værdier.

Den sammenhængende børnepolitik indbefatter sikring af at alle børn trives i deres dagligdag. Det betyder prioritering af alle børns lege-, opvækst- og undervisningsmiljø, anvendelse af tidssvarende samværsformer, undervisningsformer, anvendelse af undervisningsdifferentiering, holddannelse og prioritering af udviklingen af sociale kompetencer hos alle børn.

► De ældre parcelhusområder
Store dele af kommunens boligområder er parcelhusområder fra 60'erne og 70'erne. Byrådet vurderer, at områderne indeholder nogle udfordringer og muligheder. Byrådet ønsker, at de også fremover er attraktive bosætningsområder, og vil derfor tage initiativ til et udviklings- og omdannelsesprojekt for et større parcelhusområde, hvor der er den fornødne tilslutning.

► Støjhensyn

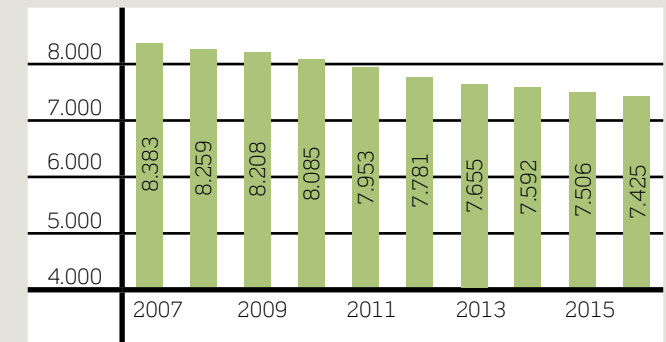
Byrådet vil varetage støjhensyn i den kommende planlægning for såvel nye som eksisterende boligområder. Støj fra omgivelserne har stor betydning for sundheden.

► Aktiv jordpolitik

Byrådet vil føre en aktiv jordpolitik med henblik på at kunne tilbyde arealer til nybyggeri (boliger) med hensyntagen til såvel udbud og efterspørgsel som den kommunale service i form af forsyning og veje, institutioner m.m.

Indgangsvinklen for arbejdet inden for området i fremtiden er: Kvaliteten i børns udvikling og undervisningen i skolerne er vigtigst. I forlængelse af dette følger det sociale element. Skoler og institutioner kan måske blive for små.

Vi vil ikke på sigt kunne opretholde alle daginstitutioner og skoler i kommunen – eksempelvis falder antallet af 6-16 årige i perioden fra 2007 - 2016 fra 8.383 til 7.425 – altså et fald på ca. 950 elever – eller 11%. Faldet i antallet af børn på daginstitutionsområdet er tilsvarende.

Behovet for renovering og modernisering af institutioner og skoler er stort, også for at sikre sunde rammer for alle. Vi har skoler, hvor lokalerne ikke passer til nutidige undervisningsforhold, og daginstitutioner, hvor kvaliteten af bygningerne er utilstrækkelig.

Mål

► En bæredygtig institutions- og skolestruktur
Byrådet vil prioritere arbejdet med at finde en faglig, pædagogisk og økonomisk bæredygtig institutions- og skolestruktur. Den overordnede strategi er, at Haderslev Kommune laver daginstitutioner og skoler for børnenes skyld.

► Koordineret planlægning
Byrådet vil støtte institutions- og skolestrukturen på enkeltområder gennem den øvrige planlægning i kommunen. Det kan både ske gennem boligbyggeprogrammet (Byrådets bud på boligbyggeriets placering og omfang) og trafikplanlægningen.

► Støtte kulturarven og sundheden
Det er vigtige elementer i børnenes opvækst, at kulturarven inddrages i børnenes institutions- og skoleliv – og at sundhed og sund kost bliver vigtige elementer i børnenes liv og bevidsthed. Byrådet vil igangsætte initiativer på såvel kulturarvsområdet som på sundhedsområdet.

De ældre

Baggrund

Frem mod 2018 vil der ske en betydelig forskydning af demografien (befolkningens alderssammensætning). Prognosen forudsiger, at der bliver 1.400 flere indbyggere over 70+, samtidig falder kommunens samlede indbyggertal med ca. 1.400.

Udviklingen i antallet af ældre er særlig markant omkring de 3 centerbyer – Gram, Vojens og Haderslev, og de omkringliggende områder. Dette bør ses i lyset af, at det også er i de områder, hvor der har været tradition for at udbyde aktivitetstilbud og boliger i tæt plejemiljø.

Kommunen har 470 boliger i tæt plejemiljø og 349 ældreboliger, der alle er placeret i de 3 centerbyer og de omkringliggende lokalområder.

Kommunale daghjem og dagcentre, hvor borgeren visiteres til ophold en eller flere dage ugentlig, er placeret i de 3 centerbyer, mens brugerstyrede aktivitetscentre også tilbyder samvær i flere lokalområder.

Tilbud i forbindelse med genoptræning og vedligeholdelsestræning, er fysisk koncentreret i satellitenheder på 3 plejecentre i henholdsvis Haderslev, Vojens og Gram.

Mål

► Forskellige boformer

Byrådet vil arbejde på, at der kan tilbydes en vifte af forskellige boformer til den ældre del af befolkningen, således at funktion og livsglæde bibeholdes længst muligt. Ved boformer forstås alle former for boliger.

Der skal ikke ske en egentlig styring af tilbudene med henblik på at dreje udviklingen i en bestemt retning, men det skal gøres lettere at blive boende så længe som muligt i samme bolig, også efter en fysisk funktionsnedsættelse. Det kan f.eks. ske ved at stille større krav til handicapvenlige boliger i forbindelse med nybyggeri og større ombygninger. Her tænkes især på, at der ikke bør gives dispensation i forhold til niveaufri adgang for ejerboliger, og at der stilles krav til størrelser på og adgang til badeværelser så kørestolsbrugere lettes adgang og hjemmeplejens arbejdsmiljø forbedres.

► Certificering af servicetilbud

Byrådet ønsker, at der arbejdes hen imod at kommunens servicetilbud i form af plejehjem, pleje, omsorg, kost og genoptræning har en sådan kvalitet, at der kan opnås en form for certificering, f.eks. som Danmarks bedste plejehjem eller Danmarks bedste madservice.

► En sund og aktiv hverdag

For at sikre en optimal sundhedstilstand og høj livskvalitet skal de ældres muligheder for en sund og aktiv hverdag og mulighederne for at fortsætte med de interesser, de har haft gennem deres aktive liv, styrkes.

► Samarbejdet skal styrkes

Der skal således gøres en øget indsats i forhold til samarbejdet mellem de frivillige foreninger, kommunale tiltag/tilbud og private tilbud. Det er hensigten at koncentrere de kommunale aktivitetstilbud primært omkring centerbyerne og sekundært omkring lokalbyerne, når dette er bæredygtigt.

► Sammenhængende trafikplanlægning

Der skal samtidig ske en trafikplanlægning, der i så stor udstrækning som muligt giver mulighed for offentlig transport fra landsbyer og lokalbyer til de steder, hvor aktiviteterne foregår.

Erhvervsudvikling - Beskæftigelse

Baggrund

Industriarbejdspladser er under pres på grund af udflytningen til lande med lavere produktionsomkostninger. Også antallet af offentlige arbejdspladser i Haderslev Kommune er for nedadgående, bl.a. på grund af strukturændringer. Antallet af arbejdspladser i Haderslev Kommune er således over en årrække faldet markant – og mere end i vore nabokommuner.

Også arbejdsstyrken har de seneste år vist en faldende tendens, og ændringer i den demografiske udvikling med færre i den arbejdsdygtige alder betyder, at arbejdsstyrken vil falde yderligere. Selvom arbejdsstyrken bliver mindre, er udpendingen alligevel steget betydeligt (der er 1.285 flere personer bosat i Haderslev Kommune, der arbejder uden for kommunen end personer bosiddende uden for

Beskæftigelse 2006

Lønmodtagere grundniveau *)	10.435
Lønmodtagere (uden nærmere angivelse*)	5.412
Lønmodtagere mellemniveau *)	3.908
Andre lønmodtagere *)	2.798
Lønmodtagere højeste niveau *)	2.423
Selvstændige	2.064
Topledere	725
Medarbejdende ægtefælle	112
I alt	27.877

Kilde: Danmarks Statistik

*) Lønmodtagere opdelt efter formelle kompetencer

kommunen, som arbejder i Haderslev Kommune). Faldet i antallet af arbejdspladser er større end faldet i arbejdsstyrken. Det kan betyde, at vi er ved at blive en bosætningskommune.

Arbejdspladser i Haderslev Kommune 2006

Offentlige og private tjenester/uoplyste	9.496
Handel, hotel og restauration	4.676
Industri	4.361
Finansiering og forretningsservice	2.425
Bygge og anlæg	1.729
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	1.485
Transport, post og tele	1.118
Energi- og vandforsyning	94
I alt	25.384

Kilde: Danmarks Statistik

Haderslev Kommune er en stor sommerhuskommune og har samtidig et meget stort antal enheder på campingpladserne i kommunen. Modsat vurderes kommunens nuværende overnatningskapacitet inden for hoteller, kroer, vandrerhjem samt privat indkvartering at være for lille til, at der er basis for helårsturisme af betydning.

Der er ved motorvejen sket en kraftig udbygning af erhvervsarealerne, som nu er på 84 ha. Heraf er ca. 14 ha ledigt. I den gældende regionplan er der udlagt yderligere ca. 40 ha.

Mål

► Fastholde antallet af arbejdspladser

Byrådet vil arbejde på at fastholde de arbejdspladser, der er nu, og skabe forudsætninger for, at nye virksomheder kan flytte til, således at antallet af arbejdspladser fastholdes og på sigt øges.

► Varieret udbud af erhvervsarealer

Ved motorvejen vil Byrådet sikre, at der er et varieret og attraktivt udbud af erhvervsarealer. Erhvervsarealerne ved motorvejen opdeles i transport- og fremstillingsvirksomheder og i store og små virksomheder.

Området syd for Ribe Landevej forbeholdes videns- tunge (innovative) virksomheder, og området virker indbydende for attraktive virksomheder. Byrådet vil støtte en internationalisering af virksomhederne i kommunen, således at virksomhederne tænker globalt og handler derefter.

► Støtte iværksætter

Byrådet vil sikre, at der skabes gode vilkår for start og udvikling af egen virksomhed. Iværksætter skal styrkes i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutionerne og det etablerede erhvervsliv.

Byrådet anser et højt kommunalt serviceniveau som en væsentlig forudsætning for at tiltrække arbejdskraft med et højt kompetenceniveau og virksomheder. For at tiltrække nye virksomheder vil Byrådet sikre en effektiv og fleksibel infrastruktur og velkvalificeret arbejdskraft med de rigtige kompetencer for at tilgodese den fremtidige efterspørgsel. En god sundhedsprofil kan være et aktiv i denne forbindelse. Erhvervsservice generelt skal styrkes både direkte gennem det kommunale system og indirekte gennem kommunens engagement i Udviklings Center Haderslev og tætte relationer til erhvervslivet

► Turismen skal fremmes

Byrådet vil satse på turisme og oplevelsesøkonomi med afsæt i og respekt for Kulturarven. Der skal udvikles et nyt turismekoncept i international klasse i hvert af de fire udpegede kulturmiljøer (Aarø Sund, Haderslev by, Tørring Mølle og Gram). Helårsturismen har et stort udviklingspotentiale og skal udvikles, bl.a. ved at tredoble overnatningskapaciteten inden for hoteller, feriecentre, kroer, vandrerhjem og privat indkvartering. Turismeerhvervet skal gøres til et professionelt erhverv, bl.a. ved at skabe rammer for at forbedre kompetencer blandt nuværende og kommende ansatte i erhvervet. Der skal udvikles et stort og varieret udbud af attraktioner til turister, der opholder sig i Haderslev Kommune. Byrådet ønsker, at turismen udvikles på et bæredygtigt grundlag og de lokale forudsætninger.

◆ Fritid, Kultur og Idræt

Baggrund

Byrådets vision har Fritid, Kultur og Idræt som et af fokuspunkterne. Vi ved, at behovet for oplevelser og aktivitet er i vækst, og vi vil tilbyde kommunens borgere og turister et bredt spektrum af muligheder og oplevelser. Vi har fordel af et rigt og varieret foreningsliv med mange tilbud og aktiviteter, som udgør et godt fundament for en styrkelse af fritids- og kulturområdet. Samtidig er der tale om et vist opbrud i det traditionelle foreningsliv i retning af, at flere vælger det selvorganiserede, således at spektret bliver endnu bredere fremover.

Vores styrkepositioner i den fremtidige planlægning er, ud over det brede foreningsliv, den professionelle sport med fodbold og ishockey og talentudviklingen inden for sport.

Teatret, museumsområdet og den rytmiske musik er rigt repræsenteret i kommunen. Kulturarven og en bevidst profilering heraf skal inddrages, hvor det er muligt.

Mål

► Rammer og faciliteter

Byrådet vil arbejde for optimale rammer og faciliteter for fritid, kultur og idræt. Facilitetsudviklingen vil fortrinsvis foregå omkring de nuværende centerbyer Haderslev, Vojens og Gram.

► Øget markedsføring

Byrådet vil styrke og udbygge kulturlivet gennem markant markedsføring af kulturarven og kulturtilbud i hele kommunen, ligesom der skal gennemføres nationale og regionale events, stævner og mesterskaber.

► Sikre tilgængelighed og sundhedsfremme

Byrådet vil arbejde for, at alle har mulighed for at deltage aktivt i kultur, idræt og fritid på alle niveauer, bl.a. ved sikring af infrastrukturen. Sundhedsfremme er en vigtig del af kulturlivet, idræt og fritid.

► Inddrage Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed)

Byrådet vil i planlægningen, realiseringen og driften af såvel faciliteter som indhold være bevidste om at inddrage lokal Agenda 21 (Bæredygtighed) i forhold til fritid, kultur og idræt.

Konkret vil Byrådet arbejde for realisering af

- en isarena
- kulturøen på Haderslev Havn
- et skater- og ungdomscenter ved Haderslev Idrætscenter
- idræts- og fritidsaktiviteter i tilknytning til vandet – hav / fjord og dam
- udbygning af faciliteter for musik, teater og film
- sikring af gode, lokale samværsteder
- udvikling af talenter i forhold til sport – med idrætsskoler, ungdomsboliger for talenter, kompetenceudvikling i foreningsverdenen m.v.

◆ Det åbne land

Baggrund

Det åbne land er et helt nyt tema i kommuneplan-sammenhæng. Siden den forrige kommunalreform har det været amterne, som planlagde for det åbne land i regionplanerne, mens kommunerne tog sig af byernes planlægning i kommuneplanerne. Med den nye kommunalreform har kommunerne nu den samlede kompetence til at planlægge for udviklingen i byerne og det åbne land.

Det skal selvfølgelig ske under hensyntagen til overordnede statslige handlingsplaner og sektorinteresser samt regionale visioner. Kommuneplanen vil på sigt afløse regionplanen, men Miljøministeren vil betinge, at kommuneplanens indhold ikke strider mod regionplanen, hvor der er væsentlige statslige interesser på spil.

Sideløbende med udarbejdelse af kommuneplanen vil der af staten blive udarbejdet statslige planer med fastsættelse af bindende vand- og naturkvalitetsmål og retningslinier, som kommunerne er pligtige at udarbejde handleplaner for gennemførelsen af - det drejer sig f.eks. om drikkevand, spildevand, landbrug, naturbeskyttelse, vandløb og søer. Det forventes, at kommunerne i gennemsnit vil skulle afsætte 100 - 150 mill. kr. frem til 2015, alene til forbedring af vandmiljøet.

Haderslev Kommunes landskab er rigt på oplevelser. Der ligger en stor styrke og sundhedsfremmende effekt i den variation, landskabet byder, lige fra den sandede hedeslette i vest, bakkeøerne, de markante ådale og vandløb i midtlandet, til det frodigt bakkede fjordlandskab med løvskove og fede jorder mod øst.

Vandkvaliteten i vore vandløb og søer, hav- og fjordområder, grundvandstilstanden samt naturtilstanden i de særlige områder er sårbar over for ydre og menneskelige påvirkninger, herunder udledning af kvælstof, ammoniak m.m.

Det er vigtigt at forholde sig til fremtiden; balancen mellem benyttelse og beskyttelse er hårfin. Især østkystens natur- og landskabsressourcer er vigtige at have opmærksomheden rettet imod. Det er her interessen for bosætning er størst, og samtidig her hvor turismen udfolder sig og gerne ønsker udvikling. Men også fjordområdet og de store ådale er vigtige at respektere.

Byrådet ønsker med afsæt i respekt for kulturarven og de naturmæssige værdier at sikre en bæredygtig anvendelse af natur- og miljøressourcerne, så der er attraktive muligheder for erhvervsudvikling, bosætning samt menneskelig trivsel og sundhed. Den frem-

tidige anvendelse af det åbne land må ikke forringe mulighederne for de kommende generationer. Det åbne land skal på samme tid kunne bruges til flere forskellige formål under hensyntagen til at sikre et rent og sundt miljø og fastholde og udvikle rigdom og alsidighed i naturen, landskabet og de kulturhistoriske værdier.

Mål

Byrådet ser en stor opgave i forhold til det kommende arbejde med planlægningen af det åbne land og den ønskede byudvikling.

► Værne om landskabet og kultursporene

Byrådet ønsker at sikre de alsidige landskabelige værdier med den righoldige kulturarv fra kystlandet med Aarø i øst, over morænelandskabet med de markante å-dale, til hedesletterne med de store å-løb i Gram-området, samt værne om og genskabe kultursporene bl.a. gennem

- en helhedsorienteret fysisk planlægning med afsæt i en kulturhistorie- og landskabsanalyse, og
- en myndighedsbehandling, som tager store hensyn til landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Det er vigtigt at værne om og genskabe kulturspor og sammenhænge i landskabet – kirkestier, kleinbaner, Sikringsstilling Nord, og sikre stisystemer mellem væsentlige kulturarvselementer etc., således at befolkningen nu og i fremtiden kan opleve hvordan samfundsudviklingen afspejles i kulturhistorien og kulturlandskabet.

Fejl kan være uoprettelige – et hus eller en stor stald placeret det forkerte sted i landskabet, eller fjernelse af gamle værdifulde kulturspor og beplantninger.

► Beskytte naturen

Byrådet ønsker at bidrage til, at kommunens mangfoldige og specielle naturområder har en gunstig bevaringstilstand, der sikrer den biologiske mangfoldighed, og som giver grundlag for menneskelig livskvalitet, bl.a. gennem

- vandløbsrestaurering og genopretning, naturgenopretning og -pleje og udarbejdelse af naturplaner, tilgodese internationale og nationale beskyttelsesinteresser.

► Et godt vandmiljø

Byrådet ønsker aktivt at medvirke til at skabe en god miljøtilstand for grundvand og overfladevand, i overensstemmelse med bl.a. EU's vandrammedirektiv, og til gavn for menneskers sundhed og bevaring af dyr og planter, bl.a. ved

- sikring af drikkevands- og grundvandskvaliteten, samt sikre at søer, vandløb og kystvande får en forbedret vandløbskvalitet.

► Kystlandskabet og sommerhuse

Byrådet vil undersøge, om kysterne kan bære flere sommerhuse. Vi vil udnytte vores kvote, men især kystlandskabet er sårbart, og vi skal også huske at respektere kulturarven og beboere i de mindre samfund. Indlandssommerhuse kan være et alternativ.

► Formidling af værdierne
Byrådet ønsker at formidle det åbne lands naturmæssige, sundhedsmæssige og kulturhistoriske værdier, så den lokale identitet bliver styrket, og der samtidig bliver givet mulighed for spændende oplevelser for kommunens borgere og turister, bl.a. gennem

- en grøn sektorplan, herunder planlægning for, etablering og vedligeholdelse af et sti- og rute-net og øvrige friluftsfaciliteter, samt sikre tilgængeligheden hertil, og
- et formidlingsmateriale som synliggør kommunens natur og kulturværdier og skaber grundlag for et alsidigt friluftsliv.

Vi har mange "tilbud", herunder mange "uopdagede tilbud" rundt omkring i vores kommune, som vi skal give adgang til og vise frem, f.eks. "Aftægten" ved Enderupskov.

Byrådet ønsker at videreføre amtets informationsarbejde - udarbejde foldere, arrangere ture og annoncer på hjemmeside og i pressen.

► Flere stier og stinet
Byrådet ønsker flere stier, og ikke kun cykelstier, men rolige stier, gerne trampestier, som følger

naturlige ledelinjer i landskabet, eksempelvis kan de gamle kleinbanespor anvendes. Et sammenhængende stinet langs Haderslev fjord ønskes også! Byrådet vil arbejde for at sikre mulighed for bevægelse og aktiviteter på stierne som grundlag for øget sundhed.

► Bæredygtigt landbrug i harmoni med omgivelserne
Byrådet ønsker at sikre, at landbrugets udvikling sker i harmoni med det åbne lands øvrige interesser, så potentielle konflikter så vidt muligt undgås, især i forbindelse med erhvervets udvikling i nærheden af nuværende og fremtidige by- og naturområder, bl.a. ved

- at der i forbindelse med etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug stilles vilkår, som sik-

rer muligheden for opfyldelse af natur- og miljømålene i de kommende vand- og naturplaner. Det skal desuden tilstræbes, at der anvendes ”bedst tilgængelig teknologi” (BAT) af hensyn til en reduktion af miljøbelastningen.

Byrådet vil arbejde på at fremme økologi og bæredygtighed i forhold til den fremtidige drift. Det aktuelle projekt omkring Gram Slot er et eksempel på en markant økologisk udvikling.

► Samarbejde

Byrådet vil inddrage borgere, interesseorganisationer og lodsejere i dialog, vidensdeling og fælles gennemførelse af projekter og aktiviteter bl.a. ved

- udførelse af projekter og aktiviteter på egnede lokaliteter og oprettelse af forskellige samarbejdsfora, herunder Naturrådet i Haderslev. Også Landdistrikternes Aktions Gruppe (LAG) vil være en vigtig samarbejdspart i forhold til det åbne land.

Inddragelsen skal sker så tidligt som muligt, bl.a. for at sikre ejerskab. Eksempelvis er en tidlig dialog med landmændene hensigtsmæssig i forbindelse med placering af byggeri eller beplantning i landskabet, ligesom et samarbejde er nødvendigt ved gennemførelsen af en naturstiforbindelse. Samarbejde med nabokommunerne er også nødvendigt, fordi fugle, fisk, natur og landskab ikke kender kommunegrænser!

◆ Haderslev i et globalt og regionalt perspektiv

Baggrund

I Landsplanredegørelse 2006 er redegjort for, at verden åbner sig, og at den fysiske planlægning skal være med til at ruste os til forandringer.

Globaliseringen betyder øget konkurrence, liberalisering af handel og finansstrømme, hurtig og billig kommunikation og billigere transport. Traditionelle, arbejdskrafttunge fremstillingsvirksomheder i Danmark vil derfor være under et konstant pres, som får flere til at udflytte eller outsource produktionen.

Det er desuden anført, at der er behov for, at regionernes byer knyttes sammen i bynetværk, som kan styrke den regionale konkurrenceevne i vidensamfundet.

Det Østjyske Bybånd, som strækker sig fra Randers til Kolding, er udpeget som et vækstområde. Pendlingsområderne vil med tiden smelte sammen og komme til at fungere som et stort arbejdsmarked, og befolkningstilvæksten vil ske i dette bybånd.

Byfunktioner skal fastholdes i byerne og ikke spredes i landskabet. Haderslev Kommune deltager i det aktuelle planlægningsarbejde.

Mål

► Samarbejde med uddannelsesinstitutionerne
Byrådet vil i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne profilere og videreudvikle Haderslev som en aktiv og attraktiv uddannelsesby. Vi vil arbejde for, at uddannelsesmiljøet stimuleres; f.eks. skal det sikres, at der er et tilstrækkeligt antal centralt beliggende og passende boliger til uddannelsessøgende. Vi vil arbejde for en boliggaranti for uddannelsessøgende. Der skal udbydes en bred vifte af kompetencegivende uddannelser. Byrådet vil arbejde aktivt på at fastholde og tiltrække videregående uddannelser. Tætte netværks- og samarbejdsrelationer mellem uddannelserne, erhvervslivet og kommunen skal udbygges.

► Sikre uddannelse og efteruddannelse

Et højt uddannelsesniveau er en forudsætning for vækst og fremgang i erhvervslivet og i kommunen generelt. Der skal sættes fokus på at få borgere uddannet og efteruddannet.

Arbejdsgivernes og arbejdstagernes behov for uddannelse og efteruddannelse efterkommes i så stor udstrækning som muligt og i tæt samarbejde med Jobcentret. Byrådet vil arbejde for, at arbejdskraften er fleksibel og har de rigtige fremadrettede kompetencer, som vil være attraktive for innovative og videnstunge virksomheder.

► Del af det Østjyske Bybånd

Byrådet vil være aktiv i planlægningen af regionens udvikling. Det er vigtigt, at Haderslev Kommune er en aktiv deltager i de regionale vækstfora og støtter op om den regionale udviklingsplan (RUP).

Haderslev Kommune skal være en del af det fremtidige vækstcenter i det østjyske bånd. Samtidig skal vi - hvor det er relevant - prioritere og indgå i forpligtende samarbejder med nabokommunerne i nord og syd.

► Haderslev skal markedsføres

Byrådet vil arbejde for en intensiv branding af Haderslev som en levende, sund og aktiv kommune med en spændende kulturarv og rekreativ natur. De mange forskelligartede aktiviteter og kvaliteter i kommunen skal synliggøres.

Vi skal have en tydelig profilering såvel indad som udad til. Branding af Haderslev Kommune skal bidrage til en fælles identitet for kommunens borgere og give kommunens mange interessenter en fælles nævner at handle efter.

◆ Planstrategien og den nye kommuneplan

Dette afsnit indeholder byrådets beslutning om form og omfang af kommuneplanrevisionen

Fremover bliver kommuneplanen den bærende og helt afgørende oversigtlige plan, hvor borgere og virksomheder kan orientere sig om mål og regler for arealanvendelsen i kommunen og dens lokalområder.

Den nye kommuneplan skal udover de hidtidige kommuneplanemner nu også fastsætte mål og retningslinier for de emner, som hidtil har været planlagt for regionplanen, samt redegøre for sammenhængen til sektorplanlægningen. Kommuneplanen bliver således det samlede dokument i kommunen.

Kommuneplanen, som skal udarbejdes og vedtages i denne valgperiode – inden udgangen af 2009 – bygges på vores egne beslutninger og vil komme til at indeholde bestemmelser for både byområder og det åbne land. Det er en forudsætning, at planlægningen sker inden for rammerne af de overordnede interesser og hensyn, som stammer fra beslutninger i form af lovgivning, handlingsplaner, sektorplaner, landsplanbeslutninger samt aftaler mellem myndigheder. Det kan for eksempel være aftaler om arealreservationer til overordnede veje og tekniske anlæg og om administrationspraksis for udlæg af byzonearealer.

Kommuneplanen skal på baggrund af en samlet vurdering af udviklingen i kommunen indeholde retningslinier for en lang række emner og hensyn i såvel byerne som i det åbne land.

De 19 lovpligtige emner fra lov om planlægning er:

1.	Byzoner og sommerhusområder – fx stillingtagen til nye arealer til Byzoner og sommerhusområder, rollefordeling mellem byerne, landsbyer i landzone osv.
2.	Forskellige byformål – fx stillingtagen til, hvordan de enkelte byers funktioner skal spille sammen, hvor skal der være boliger, erhverv, offentlige institutioner osv.
3.	Detailhandel – fx fastlæggelse af detailhandelsstrukturen i kommunens byer
4.	Trafikanlæg – fx planlægge for kommunens trafik og veje. Det kan være at den nye kommune skaber mere trafik på specielle strækninger. Det har tidligere været amtet som planlagde beliggenheden af større veje.
5.	Tekniske anlæg – fx energiforsyning, kommunikation – det handler om at tekniske anlæg udbygges under størst mulig hensyn til landskabet og omgivelserne.
6.	Virksomheder med særlige beliggenhedskrav – Fx olieraffinerier, asfaltfabrikker, fyrværkerifabrikker, motorbaner osv.
7.	Beliggenheden af VVM-anlæg (store anlæg som påvirker miljøet i væsentlig grad).
8.	Støjforebyggelse – fx sikre at støjfølsom bebyggelse ikke placeres tæt på fx støjende virksomheder og veje osv.
9.	Fritidsformål – mål og rammer for friluftsliv i det åbne land – fx turistfaciliteter, idrætsanlæg og stier i rekreative områder – oplevelsesøkonomi.
10.	Jordbrug – fx udpegning af de bedst egnede steder til landbrugsjorder.
11.	Skovrejsning – fx udpegning af områder til skovrejsning og områder hvor skovrejsning er uønsket.
12.	Lavbundsarealer – fx genopretning af vådområder.
13.	Naturbeskyttelse – fx sikring af sammenhængende naturområder osv.
14.	Kulturarv – fx udarbejdelse af retningslinjer på området.
15.	Landskaber – fx at udpege værdifulde landskaber og sikre at landskabernes kvalitet bevares/styrkes
16.	Geologi – fx udpege landskaber med geologiske bevaringsværdier.
17.	Anvendelsen af vandløb, søer og kystvande.
18.	Kystnærhedszonen – fx retningslinjer for hvordan arealerne i kystnærhedszonen må anvendes.
19.	Realisering af landsplandirektiver.

I forbindelse med starten på planarbejdet har Byrådet vedtaget, at der foretages en fuld revision af planerne for den nye kommunes område, men også at store dele af det eksisterende plangrundlag indarbejdes uden væsentlige revideringer ud over den nødvendige opdatering.

Byrådet har således valgt at gøre planstrategiarbejdet til et prioriteringsværktøj for de mest aktuelle og vigtigste strategiske spørgsmål og med et naturligt udgangspunkt i den overordnede vision for Haderslev Kommune 2017.

Indsatsområderne i form af de 6 emner og de 3 tværgående temaer er gennemgået tidligere, og i forbindelse med den kommende debat vil Byrådet få afklaret, om det er de væsentligste emner og temaer, der fokuseres på, eller om fokus skal flyttes.

Såfremt der kommer Landsplandirektiver for planlægningsaktiviteter med betydning for kommunen, vil der konkret blive taget stilling til det videre forløb med eventuel kommune- og lokalplanlægning.

Et aktuelt eksempel er virkeliggørelsen af Landsplandirektiverne for udlæg af sommerhusområder inden for kystnærhedszonen, som forudsætter, at vi

Emner, som Byrådet som udgangspunkt ønsker at indarbejde uændret i den nye kommuneplan:	
5.	Tekniske anlæg – fx energiforsyning, kommunikation – det handler om at tekniske anlæg udbygges under størst mulig hensyn til landskabet og omgivelserne.
6.	Virksomheder med særlige beliggenhedskrav - Fx olieraffinaderier, asfaltfabrikker, fyrværkerifabrikker, motorbaner osv.
7.	Beliggenheden af VVM-anlæg.
8.	Støjforebyggelse – fx sikre at støjfølsom bebyggelse ikke placeres tæt på fx støjende virksomheder og veje osv. (Såfremt der udlægges nye boligområder eller lignende støjfølsomme aktiviteter, skal støjensyn indgå i planlægningsforudsætningerne).
10.	Jordbrug – fx udpegning af de bedst egnede steder til landbrugsjorder.
11.	Skovrejsning – fx udpegning af områder til skovrejsning. (Ved eventuelle nye byområdeudlæg kan skovrejsning være aktuel i forhold til såvel rekreativ som sundhedsmæssig værdi).
12.	Lavbundsarealer – fx genopretning af vådområder.
15.	Landskaber – fx at udpege værdifulde landskaber og sikre, at landskabernes kvalitet bevares/styrkes (ved eventuelle nye udlæg af byområder skal landskabspåvirkningen inddrages i planlægningen).
16.	Geologi – fx udpege landskaber med geologiske bevaringsværdier.
17.	Vandløb, søer og kystvande samt grundvand.
18.	Kystnærhedszonen – fx retningslinjer for hvordan arealerne i kystnærhedszonen må anvendes.
19.	Realisering af landsplandirektiver.

udarbejder kommuneplantillæg og lokalplaner samt vurderer om der er behov for miljøvurderinger. Mange af de andre planområder vil blive aktive-

ret med udgangspunkt i Statens udmeldinger om vandplaner med efterfølgende handleplaner, Natura 2000-planer med handleplaner m.fl.

Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed)

I forhold til kravet om udarbejdelse af en Lokal Agenda 21-strategi (Bæredygtighed) hvert fjerde år, så har Byrådet ønsket, at strategien bliver indarbejdet i Planstrategien og behandlet i de enkelte områder, således at der sikres en sammenhæng og samtidighed.

Der er indlagt mål for bæredygtighed i forbindelse med udviklingen, og Byrådet ønsker helt overordnet at sikre, at den planlagte og målsatte udvikling står for en helhedspræget og sammenhængende bæredygtighed inden for de rammer, som er vores råderum.

Desuden indgår det i Byrådets strategi, at Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed) og temaerne omkring Sundhed og Kulturarv med fordel kan sammentænkes i arbejdet med at virkeliggøre Planstrategien.

I første omgang i forbindelse med offentliggørelsen af Planstrategien og derefter i den egentlige kommuneplanlægning.

◆ Planlægningen siden sidst

Den nye kommune står i den situation, at en omtale af planlægningen siden sidst – det vil sige siden den sidste planstrategi – i princippet skal tage udgangspunkt i planlægningen i de 3 gamle kommuner, de 4 sogne og i Sønderjyllands Amt.

I det følgende er fokus lagt på det væsentlige inden for bolig- og erhvervsudviklingen, det tekniske område og arbejdet med Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed). Det vil sige de emner, der handler om den egentlige fysiske arealplanlægning.

Boligudvikling

Boliger og bosætning har været et væsentligt emne i de tidligere planstrategier. Som følge heraf er der arbejdet med følgende temaplanlægning:

- "Haderslev Havn – masterplan 2004", som beskæftiger sig med omdannelse af Haderslev Havn fra traditionel erhvervs- og trafikhavn til en havn baseret på boliger, moderne erhverv og rekreative områder mm. Dele af masterplanens etaper er påbegyndt og 47 boliger står klar i 2007.
- "Boliger og Bosætning, Tillæg til Kommuneplan 1999-2007, Vojens Kommune", er vedtaget i 2005.

Temaplanen indeholder bl.a. mål og strategi for bolig- og bosætningsområdet, herunder udbygningen med forskellige boligtyper.

Inden for boligbyggeriet har der gennem de senere år været særlig stor planlægningsmæssig aktivitet i følgende områder:

- Erlev Bjerger, Haderslev.
I planperioden er der udarbejdet detaljerede planer for boligudbygningen på Erlev Bjerger i den sydlige del af Haderslev og der er udlagt ny adgangsvej til områderne. Den øst-vestgående vej mellem "Falck-krydset" ved Aabenraavej og Erlevvej er imidlertid ikke etableret og derfor er der endnu ikke taget hul på udnyttelsen af de store udlagte arealer i Haderslevs sydlige bydel.
- Vesterris, Haderslev.
I planperioden er der udlagt og bebygget et større areal i den østlige del af Haderslev i området ved Vesterrisvej. Kommunen ønsker at fortsætte boligudbygningen øst for dette areal, men Skov- og Naturstyrelsen har nedlagt veto mod planen.
- Lænkebjerg og Langelandsvej, Haderslev.
Ved Lænkebjerg i den nordvestlige del af Hader-

slev og ved Langelandsvej i Starup er der udarbejdet lokalplaner for nye boligområder. Områderne er under udbygning.

- Landdistriktet, Haderslev.
I Sdr. Vilstrup og i Hoptrup er der udarbejdet lokalplaner. Områderne er under udbygning eller under byggemodning.
- Hammelev – planlægning for et nyt boligområde på ca. 5 ha. ved Hamisgårdvej.

Erhvervsudvikling

- Erhvervsareal ved Bramdrup (motorvejsafkørsel 67). Sønderjyllands amt og tidligere Haderslev kommune. Planlægning for et nyt erhvervsareal ved Bramdrup. Godkendt af amtsrådet og byrådet 2006. Udlæg af et 62 ha stort areal ved motorvejsafkørsel 67 foranlediget af en henvendelse fra virksomheden Bestseller med ønske om, at etablere et logistikcenter med et samlet areal af op mod 200.000 m².
- Erhvervsområderne ved motorvejen og Ribevej (motorvejsafkørsel 68).
- Erhvervsområde nordøst for krydset mellem motorvejen og Ribevej.

I planperioden er der udtaget arealer til erhvervsformål i områderne ved Tøndervej og Knokbjerg til fordel for udlæg af nyt erhvervsareal ved motorvejen på ca. 28 ha. Gl. Haderslev Kommunes ønske om udlæg af yderligere erhvervsareal nord for dette areal er ikke blevet imødekommet.

- Erhvervsområde nordvest for krydset mellem motorvejen og Ribevej – Hammelev Erhvervspark. Hammelev Erhvervspark, hvor ca. 74 ha. er lokalplanlagt, er stort set udbygget. Yderligere ca. 33 ha. er regionplanlagt og kan ibrugtages efter kommune- og lokalplanlægning.

- Erhvervsområde sydøst for krydset mellem motorvejen og Ribevej - Søndergård-arealerne Sønderjyllands amt og tidligere Vojens kommune, planlægning for et ca. 12 ha. nyt erhvervsområde ved ejendommen "Søndergård", som ligger øst for motorvejen og syd for Ribevej. Området er udlagt til domiciler for liberale erhverv, området er bygge modnet og der er allerede flere virksomheder under etablering.

Yderligere ca. 12 ha. er regionplanlagt og kan ibrugtages efter kommune- og lokalplanlægning. Derudover er ca. 24. ha regionplanlagt til byformål.

Detailhandelsudviklingen

De gamle Haderslev og Vojens kommuner har udarbejdet planer for detailhandels udvikling. Begge planer bygger på princippet om at styrke de nuværende centerområder i bymidterne ved at koncentrere den kommende udbygning i disse områder og indskrænke øvrige arealudlæg, som ville kunne medføre en spredning. Desuden er der udlagt arealer til de såkaldte pladskrævende butikstyper som for eksempel biler, tømmer og byggemateriale, planter og havebrugsvarer.

Udenfor centerbyerne er der i lokalbyerne udlagt arealer og udmeldt rammer for butiksetableringen, ligesom der er mulighed for detailhandelsforsyning i en række landsbyer.

Planlægningen er blevet fulgt op og Byrådet vil arbejde for en fortsat styrkelse af de nuværende koncentrationer. Den netop gennemførte ændring af planlovens bestemmelser om detailhandlen indeholder også en styrkelse af detailhandels muligheder i de centrale byområder. Byrådet ønsker at udnytte lovens nye arealgrænser, som muliggør større dagligvarebutikker og udvalgsvarerbutikker. Desuden vil Byrådet arbejde for en udvidelse af det centrale byområde i Haderslev langs med Bredgade.

Sommerhusområder

Miljøministeriet har udarbejdet landsplandirektiver for sommerhuse i 2005 og 2007 med mulighed for etablering af op til 303 sommerhusgrunde i kommunen.

Ved Landsplandirektivet i 2005 blev muliggjort etablering af op til 140 sommerhusgrunde, hhv. 50 grunde ved Flovt Strand, 70 grunde ved Kelstrup Strand og 20 grunde ved Raade Strand. Ved direktivet i 2007 blev muliggjort etablering af yderligere op til 163 sommerhusgrunde, hhv. 29 grunde ved Sandersvig, 60 grunde ved Flovt Strand, 20 grunde på Aarø, 50 grunde ved Hejsager Strand og 4 grunde ved Kelstrup Strand.

Lokal Agenda 21 (Bæredygtighed)

Hovedvægten i kommunens indsats har i de senere år været baseret på en "fej for egen dør" strategi - dvs. at vi har fokuseret på egen drift. Der er dog også blevet gennemført en række projekter, hvor lodsejere og interesseorganisationer har været inddraget, eller ligefrem været bærende kræfter.

Indsatsområderne har været følgende:

- Affald
Fokus på udvalgte temaer i forbindelse husstands-omdelt information. Etablering af nye indsamlingsordninger for husstande (i en del af kommunen) - 1) papirbeholder til indsamling af papir 2) "problemkasse" til farligt affald og 3) to-delt affaldsspand til genanvendeligt materiale. Ordningerne gælder ikke for samtlige husstande i kommunen. Kompostkampagne - bl.a. kompostdag med udlevering af gratis kompostorme
- Grønne indkøb
Der har været en samarbejdsaftale med Kolding Kommune om bl.a. grønne indkøb og man har herigennem tilsluttet sig en indkøbspolitik, hvor miljøhensyn indgår på lige fod med pris, kvalitet m.m.. Der har ikke været beskrevet konkrete handlings-tiltag i indkøbspolitikken.

- Elsparekampagne
Regnskabsværktøj anskaffet med udgangen 2005 - dog er særskilt regnskabsdokument endnu ikke udarbejdet. Løbende udvikling af et grønt regnskab er endnu ikke foretaget.

- Børn og unge
Elsparekampagne på en række af skolerne i 2004. Temadag om børn og miljø for en række af daginstitutionerne - afholdt i 2005.

- Vandløbsrestaurering
Siden 2003 er der udført 17 mindre vandløbsrestaureringer i samarbejde med lodsejere, sportsfiskere og landboorganisationen.

Restaureringerne har primært været i form af etablering af gydebanker, udlægning af store sten, beplantninger langs bredderne og fjernelse af fiskespærringer.

- Naturplejeplaner
Siden 2003 er der udarbejdet 15 naturplejeplaner, som tilsammen dækker et areal på ca. 800 ha. Derudover har vi ydet rådgivning og stillet forslag til forskellige biotopforbedrende tiltag som fx beplantning og etablering af vandhuller.

- Stier
Der blev i 2004 udført et stiprojekt, hvor der i samarbejde med lodsejere og amtet blev etableret ca. 8 km sti ved Aarø Sund. Kommunens naturplejere stod for hovedparten af arbejdet. Det daværende Sønderjyllands Amt har udarbejdet folder.

- Regulerings- og restaureringsprojekt for Gram Å / Nørreå med tilløb ved Mølby
Gennemført af Sønderjyllands amt - 2006 som led i Vandmiljøplan II med det primære formål at mindske udledningen af kvælstof gennem Ribe Å til Vadehavet. Projektet har desuden til formål at sikre og forbedre de naturmæssige værdier i området.

- Genetablering af Sliv Sø i 2004.
Anlagt af Sønderjyllands amt som et projekt under Vandmiljøplan II. Søen har et samlet areal på 160 ha. Hertil kommer randarealerne på ca. 40 ha.

Der er fastsat regler, som dels sikrer offentlighedens adgang til søen og til fiskeri på søen, samt regler som regulerer sejlads, og endelig er der forbud mod jagt.

Sektorplaner m.m.

Der er udarbejdet en lang række sektorplaner og infrastrukturplaner med stor betydning for det kommende planlægningsarbejde. De vigtigste er:

- Trafikplan for Haderslev Bymidte, jan. 2004.
Godkendt af Haderslev Byråd.
Planen foreskriver, hvordan trafikstrukturen i og omkring bymidten over en årrække skal ændres til gavn for de mange mennesker, der hver dag - i mange forskellige sammenhænge - færdes i bymidten.
- Projekt for udbygning af vejstrækningen mellem Vojens - Haderslev.
Godkendt af sammenlægningsudvalget og byrådene i Vojens og Haderslev 2006.
Projektet behandler problemer med fremkommeligheden på Ribe Landevej, grundet det efterhånden meget store trafikpres, og skitserer en løsning med udbygning til 4 spor.
- Trafiksikkerhedsplan 2001 - 2012.
Godkendt af amtsrådet 2002.
Strategi for trafiksikkerheden på det politiske, vejtekniske, kampagne- og informationsmæssige område.

- Stiplanlægning
I tidligere Haderslev Kommune blev der i efteråret 2004 oprettet en stiggruppe med det formål at sikre de kommunale arealer, der var i fare for at blive nedlagt, ofte gamle vejstykker, som kunne bruges til en hensigtsmæssig stiforbindelse.

I 2007 er oprettet en Sti- og rutegruppe som skal videreføre arbejdet, men med et bredere formål og dækkende hele den nye kommune.
- Spildevandsplan(er)
Spildevandsplanen beskriver bl.a. de eksisterende forhold for den kommunale kloakforsyning og fastlægger de fremtidige kloakoplande, herunder udbygning af ledningsnettet. Andre emner er fx spildevandsafledning i det åbne land, minimering af regnbetingede spildevandsudløb til vandløb og kloakreovering. Følgende planer er vedtaget siden 2003:
 - Spildevandsplan 2005-2008, Christiansfeld Kommune, vedtaget 2005Arbejdet med en ny samlet spildevandsplan er blevet igangsat i 2006. Som et første led forventes der medio 2007 vedtaget en strategi for, hvordan

spildevandet på sigt skal afledes og behandles. Med baggrund i strategien vil der frem til udgangen af 2007 blive vedtaget en spildevandsplan for byområderne. En spildevandsplan for det åbne land forventes vedtaget i løbet af 2008.

- Vandforsyningsplan(er)
Det er vandforsyningsplanens formål at opstille de planlægningsmæssige rammer som grundlag for den offentlige administration af vandforsyningsområdet og som grundlag for vandforsyningsernes egen planlægning.

Planen beskriver bl.a. de aktuelle vandforsyningsforhold og fastlægger vandværkernes fremtidige forsyningsområder, herunder udbygning af ledningsnettet. Disse planer er vedtaget siden 2003:
 - Vandforsyningsplan 2003-2014, Vojens Kommune, vedtaget i 2004.
 - Vandforsyningsplan 2006-2015, Haderslev Kommune, vedtaget i 2006.
 - Vandforsyningsplan 2003-2015, Christiansfeld Kommune, vedtaget i 2004.En ny samlet vandforsyningsplan forventes vedtaget inden for de nærmeste år.

- Affaldsplan(er)
Affaldsplanen beskriver bl.a. hvilke indsatsområder inden for behandling og bortskaffelse, der prioriteres i planperioden. Følgende planer er vedtaget siden 2003:
 - Affaldsplan 2005-2016, Vojens Kommune, vedtaget i 2005.
 - Affaldsplan 2005-2016, Haderslev Kommune, vedtaget i 2004.
 - Affaldsplan 2005-2017, Christiansfeld Kommune”, vedtaget 2005.

En ny samlet affaldsplan forventes vedtaget inden for de nærmeste år.
- Energi & og Varmeplan(er)
Energi & Varmeplanen fastlægger bl.a. afgrænsningen mellem fjernvarme- og naturgasforsyningsområder og det åbne land. Følgende planer er vedtaget siden 2003:
 - ”Varme & Energiplan, Haderslev Kommune, 2005”, vedtaget 2006

◆ Kommuneplanprocessen - fremlæggelse af planstrategierne

Byrådet skal inden udgangen af 2009 vedtage en kommuneplan. Byrådet har vedtaget, at der skal foreligge en "hel" kommuneplan, forstået på den måde, at alle de lovpligtige emner skal med i planen, enten gennem nye eller reviderede bestemmelser eller ved at indarbejde de gældende planbestemmelser fra de hidtidige kommuneplaner og regionplanen.

Planstrategimaterialet og dets indhold skal fremlægges i en 8 ugers periode, hvor der afholdes en række aktiviteter og møder med henblik på at diskutere indhold og muligheder. Indkomne bemærkninger og synspunkter og forslag skal derefter behandles af Byrådet i forbindelse med en (gen)behandling af strategimaterialet. Så kan kommuneplanarbejdet sættes i gang, og et forslag i form af en hovedstruktur, retningslinier og rammebestemmelser for lokalplaner samt en redegørelse kan herefter fremlægges som et forslag, der igen kan drøftes og diskuteres i minimum 8 uger.

Herefter kan kommuneplanen vedtages endeligt medmindre der er nedlagt veto fra de overordnede myndigheders side. Nabokommunerne kan som noget nyt også gøre indsigelse mod en kommuneplan, såfremt man mener, at nogle planmuligheder kan få indflydelse på kommunens planlægning.

Byrådets oplæg til strategier for den kommende kommuneplan og Lokal Agenda 21 er fremlagt offentligt i perioden 1. august 2007 til 26. september 2007.

Byrådet ønsker at så mange som muligt interesserer sig for vores fælles fremtid og håber på mange deltagere i debatten og mange spændende og visionære bidrag til den fremtidige planlægning.

- Fremlæggelse af strategimaterialet, ideer og forslag. Onsdag den 5. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 på Månen, Bispebroen 3, 6100 Haderslev
- Arrangement med fokus på de unge. Torsdag den 6. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 på Haderslev Kommunale Ungdomsskole, Christiansfeldvej 8A, 6100 Haderslev
- Bustur i forbindelse med Kulturarvsstrategien. Lørdag den 8. september 2007, klokken 12.00 - ca. 18.00. Tilmelding nødvendig. Der annonceres om arrangementet og tilmelding i begyndelse af august måned.
- Vision for turismen i Aarøsund-området. Mandag den 10. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 i Aarøsund Medborgerhus, Aarøsund Havn 19, Aarøsund

- Arrangement med fokus på kvinderne. Tirsdag den 11. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 på "Kafka", Nørregade 6, 6100 Haderslev
- Kulturarvsstrategien og kommuneplanen. Onsdag den 12. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 på Gram Slot, 6510 Gram
- Fremlæggelse af strategimaterialet, ideer og forslag. Torsdag den 13. september 2007, klokken 19.30 - 22.00 i Grams gamle kantine, Danmarks-gade 16, 6500 Vojens

Spørgsmål og kommentarer til materialet kan rettes til Erik Bay, 74 34 17 20, erba@haderslev.dk eller til Søren Klint Kistorp, 74 34 17 21, sokk@haderslev.dk Skriftligt materiale med bemærkninger, forslag, gode ideer mm. skal sendes til sokk@haderslev.dk eller som almindeligt brev til Haderslev Kommune, att. Søren Klint Kistorp, Gåskærgade 26-28, 6100 Haderslev.

Materialet skal være indsendt til os og være modtaget senest den 27. september 2007.

På Haderslev Kommunes hjemmeside www.haderslev.dk kan du under Planstrategi 2007 downloade selve planstrategien og forskelligt baggrundsmateriale.

Haderslev

Erhvervs- og Kulturservice
Gåskærgade 26
6100 Haderslev

Strategimaterialet kan læses på www.Haderslev.dk - Det vil Byrådet
arbejde for! Planstrategi - Strategi for Lokal Agenda 21
Haderslev Kommune - August 2007.